

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 9/1981-82 med anledning av ltm Olof M. Janssons m.fl.hemställningsmotion till landskapsstyrelsen angående åtgärder för att på Åland anordna undervisning på akademisk nivå i historiska ämnen.

Landstinget har inbegärt kulturutskottets yttrande med anledning av förenämnda hemställningsmotion. Utskottet, som hört utbildningschefen Börje Karlsson och verksamhetsledaren för Ålands sommaruniversitet, skolinspektören Erik Skrifvars, får med anledning härav vördsamt anföra följande.

Landstinget antog i januari 1981 en landskapslag om högskoleundervisning (15/81) enligt vilken akademisk undervisning kan anordnas i landskapet och medel härför upptas i landskapets ordinarie årsstat. Senaste höst inleddes i stöd av lagen undervisning inom ramen för ekonomutbildning i samarbete med Åbo Akademi. För att leda och övervaka kurserna samt för att koordinera och vidareutveckla den akademiska undervisningen i landskapet har landskapsstyrelsen nyligen tillsatt en högskoledelegation.

Sedan tillkomsten av Ålands sommaruniversitet 1969 har undervisning i historia och andra humanistiska ämnen varit av central betydelse inom dess undervisningsprogram. Vid åtta olika tillfällen har kurser i allmän och nordisk historia för approbatur- eller cum laude approbaturvitsord igångsatts. Tre av kurserna har dock inställts på grund av att tillräckligt antal deltagare inte anmält sig. Härutöver har vid sju tillfällen anordnats kurser i arkeologi och under åren 1969 - 1977 fältkurser i arkeologi.

Antalet historielärartjänster inom det åländska skolväsendet är begränsat. Vid Mariehamns högstadieskola finns två lektorat (varvid till det ena delvis hör andra uppgifter), vid Kyrkby högstadieskola ett och vid gymnasiet likaså ett. Vid Godby högstadieskola finns en ämneslärartjänst för historieundervisningen medan den vid skärgårdens högstadieskola sköts av ämneslärare vid sidan av annan undervisning. Alla tjänster är för närvarande besatta med kompetenta krafter. Ett nytt lektorat kan möjligen tillkomma om Mariehamns stad inrättar ett andra högstadium. I övrigt finns behov av historiskt utbildad personal närmast vid Ålands museum och arkivbyrån.

Utskottet konstaterar att tillkomsten av landskapslagen om högskoleundervisning och högskoledelegationen ytterligare förbättrar möjligheterna att

tillgodose lokala behov i fråga om akademisk undervisning på Åland. Hit hör otvivelaktigt undervisning i historia och då även delvis i form av kurser som särskilt beaktar landskapets egen rika historia. Erfarenheterna från den ekonomundervisning som redan inletts visar för övrigt att överenskommelse kan nås om att ersätta en del av kursstoffet med lokalt präglade avsnitt. Samtidigt måste likväl konstateras att underlaget för en kontinuerlig historieundervisning knappast är tillräckligt.

Enligt utskottets mening måste utbudet av kurser inom ramen för den akademiska undervisningen i landskapet alltid ses ur ett helhetsperspektiv. Uppgiften att göra denna bedömning tillkommer högskoledelegationen. Det kan därför inte anses ändamålsenligt att landstinget genom olika detaljföreskrifter föregriper delegationens arbete.

Med ovan anförda motiv har utskottet sålunda efter omröstning (3-1) beslutat föreslå att motionen måtte förkastas. Viccordföranden Olof M. Jansson har för sin del anført att motionens kläm borde ha omfattats.

Under hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå att Landstinget med förkastande av hemställningsmotionens kläm bringar innehållet i betänkandets och motionens motivering till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 1 april 1982.

På kulturutskottets vägnar:

Erik Sundberg
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordf. Sundberg, v.ordf. Olof M. Jansson samt ledamöt. Fagerholm och Sagulin.